

que un mallorquí (i, en general, qual-sevol català!) pugui tenir enfront d'aquests dilemes. És un apartat florentinament estandarditzador, recolzat en el respecte escrupolós per la riquesa geogràfica, però sense deixar-se temptar pel localisme. De la mateixa manera que no dubten a acceptar la pronúncia "central" de *pagès* (al costat de la mallorquina), defensen el possessiu *llur* per al registre formal. Sense manies i sense por. Tenim *llur* i ens és útil: doncs fem-lo servir.

Finalment, les ampliacions. És aquell apartat tan agraït per als qui en volen saber més. En menys de 50 pàgines hi encabeixen les explicacions completes dels dubtes que ja han resolt en els dos blocs anteriors. Alguns fragments d'aquest apartat ens recorden —àdhuc per la forma— els llibres d'en Ruaix, amb aquells quadres i aquelles llistes que tots hem repassat quan hem volgut millorar la competència lingüística. Ara els autors ja no planyen les explica-

cions; s'esplaien allà on creuen que ho han de fer. Per exemple, dediquen dues planes i mitja a la solució del *lo* neutre; o bé hi inclouen una llista de barbarismes que ocupa 17 pàgines.

I encara, perquè ningú no dubti que és un llibre pràctic, hi afegeixen un index dels mots destacats tot al llarg del volumet.

Ho repeteixo, perquè sembla que no pugui ser: tot això en 127 pàgines. ♦

Ara que ja no cal prohibir el català

per Quim Gibert

PASCUAL, Mercè; RIERA, Antoni;
SEGALÉS, ROSA; SEDÓ, Jordi

Granollers: Llengua i futur. Estudi sobre coneixement i ús del català entre els joves

Casal del Mestre de Granollers amb col·l. Aj., Granollers, 2000

Granollers: Llengua i futur. Estudi sobre coneixement i ús del català entre els joves, realitzat pel seminari de sociolingüística del Casal del Mestre de Granollers, és taxatiu: el català i la identitat que se'n deriva van de mal borràs. Si bé és veritat que al voltant dels vuitanta hi va haver un reviscolament cultural, al llarg dels noranta el procés de recuperació lingüística ha quedat completament bloquejat. I un bloqueig com aquest no és més que una involució que també es produeix respecte dels referents nostrats. És així com es pot arribar a sentir de boca d'una mestra d'anglès que tant sí com no *bassura* és un mot fruit de l'evolució natural del català. I això ho volia defensar una catalana de soca-rel adscrita al CEIP Salvador Espriu de Granollers.

En menys d'un any no sols he fet substitucions d'ensenyant en centres com l'esmentat, que és un dels públics amb més anomenada del Vallès Oriental, sinó també a tocar Canovelles. Vaig passar tres setmanes en el CEIP Fàtima, escola on el català no va més enllà de ser una llengua acadèmica. «Ell és l'únic que parla català a casa», m'assenyalava, poques hores després de prendre possessió del meu nou destí escolar, un alumne trapassar de la classe que vaig tutoritzar. Tot i que el projecte d'escola catalana no és obertament rebutjat pels pares ni l'alumnat, tampoc no és gaire ben acollit. Segons una enquesta que vaig passar a un grup reduït de pre-adolescents d'aquest centre sobre planificació de programes escolars, en molts casos el català no agrada «porque no me gusta leer» o bé és vist com una matèria avorrida. I entre el professorat aquesta lluita en va per transmetre la catalanitat a l'escola se n'ha ressentit. «Aquí no hi ha res a fer. No el volen parlar», em comentava a cau d'orella una de les tutores, d'origen castellanoparlant però profundament arrelada a Granollers, del cycle superior del CEIP Fàtima.

Els signants de *Granollers: Llengua i futur*, publicació guardonada amb la borsa del X Memorial Joan Camps, constaten que la primera generació que ha estat íntegrament escolaritzada en català és «precisament la que, amb molta probabilitat, esdevindrà l'agent actiu de l'inici de la

substitució (lingüística), si és que algú no hi posa aturador». Un altre fet constatable és l'abandonament de la consciència lingüística de catalanitat en bé d'una de bilingüe, que gairebé sempre acaba afavorint el castellà: «Els catalanoparlants tendeixen a ser bilingües i no els costa gens canviar d'idioma. Això comporta que els castellanoparlants es convertixin en monolingües», evidència Toni Riera (*El 9 Nou*, 25-2-2000), un dels autors del llibre. I, per acabar-ho d'amanir, el castellà és vist entre els adolescents amb un aire rebel i modern davant el poder d'una institució escolar que s'expressa en català.

Aquestes percepcions esbiaixades no són gratuïtes. En aquest sentit, l'escriptor Josep Ramoneda ens recorda en el seu darrer llibre que «el triangle poder mediàtic, poder polític i poder econòmic funciona com un mecanisme molt eficaç per a convertir en irrellevant allò que no interessa i sense necessitat d'haver-ho de prohibir». De fet, Eric Fromm ja va parlar llargament en els anys quaranta d'aquestes formes de domini subtil que envaeixen la nostra quotidianitat.

Entre les conclusions de l'estudi, els membres del seminari sociolingüístic consideren insòlit que l'actual sistema d'educació no assegurí que l'alumne pugui gaudir dels continguts i valors de la catalanitat en la seva formació: «Pitjor encara, es pot transformar, paradoxalment, en un anticatalà.» ♦